

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 25. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 25. februar 2009
Tidspunkt: 5 min. efter mødet i Det Udenrigspolitiske Nævn, dog tidligst kl. 9.30
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Kim Andersen (V), Michael Aastrup Jensen (V), Erling Bonnesen (V), Henrik Høegh (V) næstformand, Morten Messerschmidt (DF), Pia Adelsteen (DF), Kim Mortensen (S) og Hanne Agersnap (SF).

Desuden deltog: Statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Næstformanden, Henrik Høegh, fungerede som formand.

Punkt 1. Forelæggelse af uformelt topmøde for EU's stats- og regeringschefer den 1. marts 2009

Statsministeren: Der er indkaldt til uformelt topmøde søndag den 1. marts i Bruxelles, og formålet med det er at drøfte EU's videre håndtering af den finansielle og økonomiske krise. Formandskabet ønsker at sende et klart signal om, at EU fortsat vil tage alle nødvendige skridt og fortsat vil koordinere krisetiltag inden for den fælles EU-ramme.

Jeg vil godt understrege, at formandskabet ikke lægger op til, at vi skal træffe beslutninger på mødet. Men formandskabet har tilkendegivet, at drøftelsen særligt vil fokusere på fire emner:

For det første situationen i den finansielle sektor, det er en situation, der fortsat er meget præget af usikkerhed og tilbageholdenhed i kreditgivning. En række lande har vedtaget omfattende hjælpepakker rettet mod banksektoren i form af rekapitalisering og garantiordninger – det gælder også for Danmark – og der er behov for fortsat at følge situationen tæt.

For det andet lægger formandskabet op til at drøfte gennemførelsen af den økonomiske genopretningsplan, som vi besluttede på DER i december. Det er en plan om at sætte skub i den europæiske økonomi gennem en koordineret finanspolitisk ekspansion. I den forbindelse ønsker formandskabet bl.a. at drøfte, hvordan vi sikrer, at de mange nationale hjælpepakker ikke tilsidesætter Det Indre Markeds grundlæggende principper om fri og lige konkurrence. For det tredje ønsker formandskabet at drøfte beskæftigelsessituationen og mulige initiativer for at undgå tab af arbejdspladser. Vi venter alene en første drøftelse, for det er sådan, at vækst og beskæftigelse traditionen tro også vil være et hovedemne på det ordinære forårstopmøde, som finder sted om få uger, nemlig den 19.-20. marts.

Så kan jeg i øvrigt oplyse, at formandskabet herudover har planlagt et ekstraordinært topmøde om beskæftigelse i maj.

For det fjerde vil formandskabet benytte lejligheden til at drøfte forberedelsen af G 20-mødet i London den 2. april. G 20-mødet vil fokusere på reformer af det globale finansielle og økonomiske system i bred forstand, herunder ikke mindst en styrkelse af det finansielle marked.

Fra dansk side hilser vi formandskabets initiativ velkomment. EU har gennem det seneste halve år udvist stor beslutsomhed i håndteringen af krisen. Vi har vedtaget fælles retningslinjer for nationale hjælpepakker rettet mod banksektoren og realøkonomien, og vi har aftalt en fælles EU-strategi for styrkelse og regulering af det globale finansmarked.

Det er væsentligt, at vi fortsat håndterer krisen gennem en fælles og velkoordineret indsats, og mødet på søndag vil give os lejlighed til uformelt at drøfte mange af de spørgsmål, som vi så vender tilbage til i mere formel ramme på det ordinære forårstopmøde senere i marts.

Det er også i Danmarks interesse, at EU anlægger en koordineret linje forud for G 20-mødet i London. EU bør efter vores opfattelse arbejde for en ambitiøs tilgang. Fra dansk side lægger vi stor vægt på at styrke den finansielle regulering og overvågen. Der er behov for større gennemsigtighed og mere ansvarlighed både i EU og globalt.

Vi skal forbedre tilsynet med den finansielle sektor, forbedre reglerne for kapitalkrav, og vi skal styrke samarbejdet mellem landenes tilsynsmyndigheder.

Princippet bør være, at alle typer finansielle aktiver og finansielle aktører er underlagt regulering. Det gælder også kapital- og hedgefonde, sådan som det fremgår af det danske udspil fra november. Og vi skal lægge større pres på lande, der reelt fungerer som skattely.

Samtidig skal vi styrke de globale finansielle institutioner, så reformarbejdet får den nødvendige politiske legitimitet. Det gælder ikke mindst IMF, der bør tilføres øgede ressourcer og større kompetencer, f.eks. når det gælder finansiell og makroøkonomisk overvågning.

Det er væsentligt, at den økonomiske krise ikke medfører en tilsidesættelse af EU's grundlæggende spilleregler på det økonomiske område.

Som en lille og åben økonomi har Danmark en stor interesse i, at nationale hjælpepakker bliver gennemført i fuld respekt for Det Indre Markeds grundlæggende principper. Det må være sådan, at eventuelle undtagelser fra EU's konkurrence- og statsstøtteregler bliver begrænset mest muligt, både hvad angår omfang og varighed. Og det er i det hele taget vigtigt, at undgå protektionistiske tendenser både i EU og globalt.

Det er også vigtigt, at vi respekterer vækst- og stabilitetspagten, selvfølgelig på en sådan måde at den indbyggede fleksibilitet, der jo er i vækst- og stabilitetspagten, bliver udnyttet fuldt ud i den nuværende situation.

Men det er vigtigt, at finanspolitiske ekspansioner bliver doseret og timet korrekt. Vi må konstatere, at flere EU-lande har oplevet et hurtigt voksende offentligt underskud og rentespænd. Vi bør allerede nu overveje en fælles EU-strategi for den efterfølgende konsolidering, så vi ikke sætter de offentlige fi-

nansers langsigtede holdbarhed over styr, og det vil samtidig være et væsentligt bidrag til at understøtte en høj beskæftigelse også på længere sigt.

Det er også væsentligt, at vi fortsat fokuserer på at fremme Europas langsigtede vækst og beskæftigelse gennem Lissabon-strategien. Der er behov for strukturreformer og en øget fokus på forskning og uddannelse, så Europa også fremover kan begå sig i den globale konkurrence.

Endelig lægger vi fra regeringens side stor vægt på, at den finansielle og økonomiske krise ikke fjerner opmærksomheden fra andre væsentlige globale dagsordner. Det gælder bl.a. klimaudfordringen, hvor der er et stort behov for, at EU fortsat påtager sig et globalt lederskab frem mod klimakonferencen til december.

I det hele taget er det min opfattelse, at der bør være stærk fokus på at give det grønne element en stærk placering i de økonomiske stimulanspakker, der måtte blive introduceret rundt omkring.

Men der er også andre globale dagsordner, der er væsentlige, det gælder f.eks. den udviklingspolitiske og handelspolitiske dagsorden. EU bør fortsat presse på for at nå en positiv afslutning på frihandelsforhandlingerne inden for DOHA-runden.

Jeg vil godt her til sidst endnu en gang understrege, at det er tale om et uformelt møde. Der er ikke lagt op til, at der skal træffes egentlige beslutninger, og vi vender tilbage til de emner her på de kommende møder i DER, i første omgang på forårstopmødet den 19.-20. marts.

Kim Mortensen takkede for orienteringen og sagde, at der jo ingen tvivl var om, at det var de samme emner, der optog diskussionen her i Danmark som i hele EU, nemlig den finansielle krise og den hastigt stigende arbejdsløshed rundt omkring i Europa.

Kim Mortensen sagde, at han havde hørt, at statsministeren havde sagt, at det var et uformelt møde, hvor man skulle diskutere de almindeligt kendte emner, og at det første spørgsmål, statsministeren havde berørt, vedrørte kapital- og hedgefonde.

Kim Mortensen havde bemærket, at den tyske forbundskansler efter det forrige møde i DER havde sagt, at EU nu var klar til at foretage, om ikke indgreb, så at træffe nogle beslutninger, der rettede sig mod større kontrol med kapitalmarkederne. Kim Mortensens første spørgsmål var derfor, hvordan det danske indspil indgik i drøftelserne, og hvordan regeringen havde placeret det indspil i forhold til de drøftelser, der skulle foregå omkring det emne.

Kim Mortensens andet spørgsmål vedrørte landenes enkeltbidrag til den samlede EU-vækstpakke og den samlede økonomi. Han nævnte, at det af en historie i Børsen var fremgået, at Danmark faktisk havde endnu bedre økonomiske muligheder for at skyde ind i forhold til den samlede EU-pakke, og hans spørgsmål var, om Danmark underspillede de reelle økonomiske muligheder, vi havde, eller om Danmark bidrog til den samlede EU-strategi med den økonomi, vi havde til rådighed.

Kim Mortensens sagde, at hans sidste spørgsmål var et mindre spørgsmål, som vedrørte diskussionen om beskæftigelse. Han gjorde opmærksom på, at man tidligere i Europaudvalget havde prøvet at sætte fokus på ungdomsarbejdsløsheden og på ungdomsarbejdsløsheden som et selvstændigt emne i forhold til både den nationale, men også den europæiske fremtid, og at statsministeren selv havde nævnt den langsigtede strukturreform og Lissabonstrategien, der skulle følges op på. Kim Mortensen mente, at den stigende ungdomsarbejdsløshed isoleret set udgjorde et kæmpe problem i de langsigtede strategier, og at den måske derfor fortjente en selvstændig plads i diskussionerne.

Hanne Agersnap takkede statsministeren for orienteringen og sagde, at de jo tidligere havde diskuteret koordinationen i EU, den fælles regulering og gennemsigtheden, som de alle var meget interesserede i, og at hun havde tre spørgsmål.

Det ene var rent teknisk. Statsministeren havde nævnt, at IMF skulle have kompetence til mere overvågning, men sagde Hanne Agersnap, hun var ikke klar over, om EU var selvstændigt medlem af IMF, eller om det var som medlemsstat man skulle prøve at koordinere et pres på IMF, som jo var en verdensbankorganisation.

Hanne Agersnap bad statsministeren kommentere noget, hun dagen før havde læst på Ritzau, at Sarkozy var ude med handelskrigstrømmerne i forhold til USA's landbrugsstøtte og protektionisme. Hun havde forstået, at statsministeren mente, at det var det, man skulle undgå, men hun ville gerne have en reaktion på det, Sarkozy havde sagt.

Hanne Agersnap sagde, at hendes sidste spørgsmål selvfølgelig vedrørte klimaet, der, som statsministeren havde sagt, kom meget ind i løsningspakkerne. Hun syntes, det ville være interessant, hvis man via disse pakker umiddelbart kunne få sat gang i økonomien, og at klimatiltag dér lå naturligt for, fordi de tidligere havde været forberedt, og fordi der i forvejen et sted på dagsordenen stod, at de skulle fremskyndes. Hanne Agersnap spurgte, om man også i snakken om de mere strategisk langsigtede løsninger kunne få drejet snakket hen på nogle af de tiltag, altså få løftet den dagsorden på det uformelle topmøde.

Den fungerende formand sagde, at han ligesom Hanne Agersnap kunne tænke sig at høre lidt om den diskussion, der var startet i USA om protektionisme, om den fare var drevet over, hvordan udmeldingerne var fra USA, og hvordan reaktionen i øvrigt var i Europa.

Henrik Høegh havde bemærket, at man af hyrdebrevet (xx) kunne se, at den tjekkiske premierminister specifikt nævnte bilindustrien, og han spurgte, hvordan det på europæisk plan gik med at få det grønne ind over stabiliseringen af bilindustrien, og de ønsker og principper, der kunne være i den retning.

Statsministeren svarede Kim Mortensen, at det danske udspil vedrørende en styrket regulering af kapitalmarkedet, herunder skærpet kontrol med kapital- og vækstfonde var blevet modtaget positivt af Kommissionen. Kommissionens formand, Barroso, havde i et brev, som der var sendt en kopi af til Europaud-

valget, klart givet udtryk for en positiv holdning. Statsministeren sagde, at vi derfor havde en forventning om, at de danske tanker ville indgå i de overvejelser, Kommissionen havde forud for bl.a. forårstopmødet, hvor det givet ville blive et af temaerne. Så det havde altså fået en positiv modtagelse, tilføjede statsministeren.

På Kim Mortensens spørgsmål, om Danmark underspillede en stimulanspakke i forhold til anbefalingen fra EU, svarede statsministeren, at man havde drøftet det på topmødet i december, hvor anbefalingerne fra mødet var, at man totalt i EU gennemførte en stimulans af økonomien svarende til 1,5 pct. af BNP, hvoraf de 1,2 pct. kom fra nationale pakker og 0,3 pct. fra en EU-pakke. Statsministeren sagde, at i forhold til kriteriet om 1,2 pct. fra nationale pakker, lå det, Danmark gjorde her i 2009 nogenlunde på linje med anbefalingen fra EU, så vi underspillede bestemt ikke noget her. Vi lå stort set på linje med den anbefaling, der var givet, tilføjede han.

Statsministeren understregede, at det var en national beslutning, at der altså lå en anbefaling fra topmødet, men at der ikke var nogen pligt til, at de enkelte lande skulle følge den. Man kunne ligge over, man kunne ligge under, som man selv ville, men Danmark lå altså nogenlunde på den linje, der var anbefalet.

Statsministeren sagde, at han var fuldstændigt enig med Kim Mortensen i, at i nogle lande var ungdomsarbejdsløsheden absolut et specifikt tema og et væsentligt tema, og at han også syntes det var et relevant tema i forbindelse med Lissabon-strategien. Men der var store nationale forskelle på, hvordan arbejdsmarkedene fungerede, og hvad der skulle til for at afhjælpe ungdomsarbejdsløsheden, men, gentog statsministeren, han syntes bestemt, at Kim Mortensen havde ret i, at det var en udfordring.

Statsministeren svarede Hanne Agersnap, at det var de enkelte lande, der var medlemmer af IMF og skød kapital ind, og at regeringens anbefaling var, at vi øgede kapitalgrundlaget for IMF, så man på globalt plan havde en stærk bankorganisation. Vi måtte så også se i øjnene, tilføjede statsministeren, at en række af de lande, f.eks. de bedre stillede udviklingslande, som i dag stod relativt svagt, så ville kræve at få mere indflydelse, stærkere stemmewægt osv.. Men det havde man også signaleret en klar vilje til at gå ombord i som led i en reform af det globale system.

Statsministeren sagde, at han også havde bemærket sig Sarkozys udtalelser, som han imidlertid ikke var alene om. Der var også andre europæere, som havde udtalt sig kritisk i forbindelse med, at der i USA nu var en debat om "køb amerikansk klausuler" osv. Og det var lige præcis her, sagde statsministeren, at han satte en fod ned og sagde: Nu var det altså vigtigt, at det ikke greb om sig, og at der ikke bredte sig protektionistiske tendenser verden over: Hvis alle lande krøb ind i sig selv og sagde: Nu skal vi lægge restriktioner på den frie bevægelse over landegrænserne, nu skal vi lægge restriktioner på den frie handel, nu skal vi beskytte vores egne varer ved at sige: køb dansk – køb fransk – køb amerikansk osv., så ville det gå præcis nedad i en grum spi-

ral, hvor man trak økonomien længere og længere ned i et sort dyb. Det var, hvad der ville ske, hvis protektionismen bredte sig, sagde statsministeren. Der var kun ét svar på at få vækst og velstand i verden, og det var at åbne for mere frihandel. Frihandel var ubetinget til gavn for alle. Det var til gavn for de industrialiserede lande såvel som til gavn for udviklingslandene, og derfor ville det være en stor ulykke for verden, hvis svaret på finanskrisen blev stadig mere protektionisme, sagde statsministeren. Derfor støttede han formandskabet i at få at det tema på topmødets dagsorden. Men han kunne godt forstå, at Sarkozy og andre raslede med sablen, hvis det nu var sådan, at man endte med en situation, hvor der blev givet statsstøtte eller anden form for støtte til den amerikanske bilindustri, for så ville det jo udsætte europæiske bilproducenter for en urimelig konkurrence. Og hvis det begyndte at brede sig, ville man få den der globale nedadgående onde spiral, og det var det, man måtte advare imod, sagde statsministeren. Men det krævede selvfølgelig, at der var en god vilje på begge sider af Atlanten til at undgå den form for protektionisme, tilføjede han.

Vedrørende klimaet sagde statsministeren, at han ville gøre det til et tema på topmødet og endnu en gang, som han havde gjort det før, gøre det klart, at der ikke var nogen modsætning mellem at bekæmpe den finansielle krise og at bekæmpe klimaforandringer. Tværtimod, det var det samme, der skulle til, nemlig at man udviklede en ny grøn økonomi, at man skabte en grøn vækst, der kunne skabe grønne arbejdspladser, det ville være hans tema på mødet. Statsministeren sagde, at han et par dage tidligere havde talt med premierminister Gordon Brown om G20-mødet i London den 2. april, som denne skulle være vært for, og dér havde han spurgt, om det var en mulighed, at klimaet også kunne gøres til et tema på det møde. Om det kunne det, vidste statsministeren ikke, for det møde skulle først og fremmest dreje sig om finansiell regulering, men vi havde en interesse i fra dansk side, at det grønne tema kom op i så mange globale sammenhænge som overhovedet muligt, tilføjede han. Statsministeren sagde, at han delvis havde svaret på Henrik Høeghs spørgsmål vedrørende de protektionistiske tendenser i USA og navnlig bilindustrien. Han tilføjede, at det var klart, at det tjekkiske formandskab netop havde fokus på den risiko, der var for protektionisme, når det gjaldt bilindustrien, og at han støttede det tjekkiske formandskab i at advare imod protektionistiske tendenser.

Hanne Agersnap takkede for svarerne og sagde, at hun syntes, de var positive både omkring det protektionistiske og omkring klimaet, og at det, statsministeren havde tænkt sig at sige, lød fornuftigt.

Men vedrørende IMF mente Hanne Agersnap, at det måtte være forbigået hendes opmærksomhed, hvad det var for forslag, der lå om øget medlemsbidrag til IMF, og hvad det ville betyde på stemmewægtene, som statsministeren havde været inde på. Det ville måske være bedre at få et skriftligt svar eller et notat om det, tilføjede Hanne Agersnap.

Statsministeren svarede, at på indeværende tidspunkt lå der ham bekendt ingen konkrete papirer om det tema. Det var et tema, der var til drøftelse, det var nogle tanker, der cirkulerede, det var et tema, der var oppe bl.a. på G20-møderne og i EU-kredsen. Der var i hvert fald ham bekendt ikke udarbejdet noget dansk papir om det, tilføjede statsministeren, men vi havde givet udtryk for de nævnte synspunkter på globalt plan.

Hanne Agersnap sagde, at hun ikke forstod, hvorfor det skulle ændre på stemmevægtene, at der var foreslået øgede bidrag til IMF. Statsministeren havde sagt, at det ville betyde, at der var nogle af de ulande, der nu var bidragsydere, der ville få en øget stemmevægt i IMF.

Statsministeren svarede, at stemmevægtene var knyttet til kapitalindskuddene. Hvis man skulle sige det meget kort og forenklet, var det sådan, at jo større kapitalindskud jo større stemmevægt. Det system var blevet oprettet lige efter anden verdenskrig, og det var klart, at man roligt kunne sige, at dengang var fordelingen af velstanden i verden lidt anderledes, end den er i dag. Men dengang blev grundlaget altså lagt.

Så var der faktisk undervejs siden da med mellemrum sket justeringer, men det var stadig væk sådan, at kapitalindskuddet såvel som stemmevægtene ikke afspejlede, hvordan verden i dag så ud. Det var stadig væk sådan, at grundtegningen fra 1940erne var den, der bestod, selv om der var justeret mange gange siden. Så humlen her var, at det, forenklet sagt, gjaldt, at jo større kapitalindskud, jo større stemmevægt, og det var derfor, det var relevant at drøfte stemmevægte i relation til kapitalindskud, når man ville øge den samlede kapital.

Formanden takkede statsministeren for svarene og for fremmødet.